

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

Zápis z desátého zasedání Rady pro reformu vysokoškolského vzdělávání

28. ledna 2011

Místo a datum konání: Praha, VŠE, nám. W. Churchilla 4
Praha 3, 14:00 – 16:30 hodin

Přítomni: prof. Ing. Rudolf Haňka, PhD., FEng. (předseda), prof. PhDr. Petr Fiala, PhD., LL.M., prof. Ing. Jan Hálek, CSc., prof. Ing. arch. Ladislav Lábus, prof. Ing. Jiří Málek, prof. Ing. Karel Rais, CSc., MBA, Doc. Dr. Ing. Vladimír Kebo

Omluveni: prof. Jan Švejnar, PhD, prof. PhDr. Zdeněk Jirásek, CSc., RNDr. Zdeněk Somr, Ing. Zbyněk Frolík, Ing. Jiří Rusnok

Hosté: Ing. Jan Koucký, PhD.

61. Zápis ze 9. zasedání dne 17.10.2010

Zápis z 17.12.2010 byl schválen bez obsahových změn.

62. Záležitosti plynoucí ze zápisu

Ing. Rusnok souhlasí se jmenováním jako zástupce do mezirezortní komise pro přípravu tezí implementace reformy finanční pomoci studentům. Návrh na jmenování členů této komise byl již podepsán ministrem a jmenování a zároveň první zasedání proběhne 10. února t.r.

63. Přehled dosavadní činnosti Rady

Rada vzala na vědomí aktualizovaný přehled činností a v nejbližší době se hodlá zaměřit na problematiku akreditace a hodnocení kvality.

64. Diverzifikace vysokých škol

Předseda zahájil diskusi poukázáním na to, že úkolem Rady není vyjmenovat 5 či 7 výzkumných univerzit, ale dohodnout se o zásadách jejich hodnocení. Je také nutné si ujasnit, co pro univerzitu bude znamenat, když se stane výzkumnou univerzitou a jakým způsobem se existence výzkumných univerzit odrazí ve výuce špičkových studentů.

V diskusi bylo zdůrazněno, že i když bude žádoucí označit některé univerzity jako výzkumné tak to neznamená, že všechny fakulty těchto výzkumných univerzit budou mít výzkumný status. Na příklad v Německu bylo vybráno 5 univerzit, z nichž pouze jedna je výzkumná jako celek a u ostatních jsou to pouze jejich části. Profesor Málek podotkl, že by se při tomto výběru nemělo postupovat podle fakult, ale podle oborů. Jejich počet by měl být zúžen na zhruba 30 základních oborů, aby se zabránilo malému počtu institucí

v některém úzce specializovaném oboru. S tímto názorem Rada souhlasila po krátké diskuzi, v které byly oceněny práce a zkušenosti prof. Mála s hodnocením univerzit.

Profesor Haňka vznesl otázku, zdali by hodnocení oborů mělo být založeno pouze na jednom kritérii či zda by mělo být vzato v úvahu několik kritérií. Prof. Málek a Prof. Hálek se přikláněli k názoru, že není možné hodnotit pouze podle jednoho kritéria, což by mohlo vyloučit některé dobré školy. Prof. Rais zdůraznil, že systém hodnocení musí být dynamický, což bude znamenat, že někdo se mezi výzkumné univerzity dostává při čemž někdo také vypadává. Pokud stát bude mít zájem uplatňovat v praxi strategie konkurenceschopnosti a rozvoje musí také jasně definovat, jaké má preference.

Náměstek Koucký byl poté předsedou vyzván, aby seznámil Radu s postojem ministerstva k těmto otázkám. Ing. Koucký souhlasil s tím, co bylo v diskuzi řečeno a uvedl příklady Německa a Maďarska, kde tento proces buď již proběhl či probíhá. Tam vždy bylo vybráno několik vysokých škol jako výzkumné univerzity. Ve většině případů se jedná pouze o části univerzity, které splňují daná kritéria. Takto vybrané školy mají jiný režim ve vztahu se státem, přednostní právo ke spolupráci se špičkovými firmami, atp. Tyto výzkumné univerzity, či jejich části, rovněž dostávají od státu určitou finanční bonifikaci.

Předseda poté otevřel diskusi o přístupu vysokých škol k výběru a výchově nadprůměrných studentů, kteří jsou, podle jeho názoru, v současném systému zaměřeném na masovou výchovu nedostatečně zatíženi a nejsou stimulováni k hlubšímu zájmu o obor, který studují. Podle jeho názoru by tito lidé měli být identifikováni hned na začátku studia a nabídnut jim náročnější studijní program. Na příklad na výzkumných univerzitách by mohl být akreditován nenavazující magisterský program s délkou studia čtyři či pěti let a s náročnými přijímacími zkouškami.

Profesor Fiala upozornil, že v některých oborech, na příklad humanitních, nejsou pětileté programy populární a studenti se teprve po absolvování bakalářského studia rozhodují, kterým směrem chtějí dále jít. Rada souhlasila, že jsou obory, kde je bakalářské studium prospěšné a jsou obory kde tomu tak není jako inženýrské obory, přírodní vědy, architektura apod., které by nenavazující magisterský program uvítaly. Rovněž bylo poukázáno na to, že posun k schopnějším studentům již začíná být nastavován v pravidlech financování a školy se budou snažit tyto nadprůměrné studenty získat, zapojit do své výzkumné činnosti či nabízet jim zahraniční stáže. Profesor Rais zdůraznil důležitost práce s elitami, která v minulosti nebyla populární a dnes je to masovostí zlikvidováno. Prof. Lábus podotkl, že je těžké zvládat rozlišení v kvalitě, když příjem na jednoho student se snižuje.

V závěru diskuse Rada souhlasila s tím, že málokterá z výzkumných univerzit bude mít všechny fakulty či ústavy hodnoceny jako výzkumné a u většiny to bude pouze část jejich pracovišť, která splní toto hodnocení. V tomto procesu by se mělo rovněž přihlížet ke státním (a do určité míry i regionálním) prioritám. Identifikace výzkumných pracovišť musí být založena na hodnocení prováděném podle relativně úzkého počtu oborů. V procesu bude nutné přihlížet k velikosti každé vysoké školy a rovněž bude nutné nezapomínat na tzv. učící vysoké školy, které také nebudou mít stejnou úroveň a kde bude dobré podpořit ty, které mají úspěšné studijní programy a z kterých vycházejí absolventi připraveni se plně zapojit do praktického života.

65. Zpráva náměstka Kouckého

Pan náměstek Koucký omluvil pana ministra, který se nečekaně nemohl zasedání zúčastnit a v jeho zastoupení informoval Radu o přípravě relevantního harmonogramu:

- a. Vláda připravuje národní program reforem pro Brusel, kde se ministerstvo rozhodlo uvést některé ze svých strategií, které chce realizovat. V **průběhu února** bude materiál zpracováván na úrovni úřadu vlády a s poradci pana premiéra, pak bude zaslán do resortů a bude v **březnu** dokončen. Tento mate-

riál bude v **dubnu** projednávat vláda. Program bude připraven v první verzi za týden a Rada do něj může v tomto stádiu vstoupit.

- b. V **polovině února** zasedá sněm Rady VŠ a další den na to proběhne v Plzni výroční zasedání České konference rektorů kde zástupci MŠMT představí zákon o terciárním vzdělávání a uvolní jej do konzultačního procesu, který bude trvat do léta. Pokud se týká zákona o finanční podpoře studentů ten který je vázán na klíčové aktivity jiných resortů jako JIM (jednotné inkasní místo, MF) a JVM (jednotné výplatní místo, MPSV). Meziřezortní komise se poprvé sejde 10. února. Rada v ní má dva členy a těmi jsou Ing. Rusnok a Prof. Hálek.
- c. Na **konci března** bude REPRES komisi poslána druhá verze Zásad a pravidel financování VVŠ pro rok 2012; tento materiál by měl být uzavřen do konce března.
- d. Do **konce března** bude také aktualizován dlouhodobý záměr VŠ kde by mělo jít především o jednotlivá ujasnění a konkretizace.
- e. Do **konce března** by měla být dále dokončena i strategie výzkumu, vývoje a inovací. Zároveň se připravuje společně s MPO strategie konkurence schopnosti. Tento dokument by měl být předložen v červnu do vlády.
- f. Zástupci ministerstva navrhuji dále mimořádné setkání REPRES komise v **březnu** (po jejich řádném setkání) a to i s kvestory vysokých škol, kde se budou snažit získat souhlas zástupců VŠ pro nové rozpočtové zdroje. Tento materiál o tom jak zacházet s rozpočtovými prostředky tak, aby byl maximálně podpořen rozvoj VŠ, bude připraven náměstkem Kouckým do **poloviny února**.

Pan náměstek vyzval Radu, aby se rozhodla, ke kterým z výše uvedených bodů by se chtěla vyjádřit. Materiál bude poslán předsedovi Rady a tajemnici do 4.2 a předseda přislíbil, že se tímto Rada bude zabývat na svém příštím zasedání (1. 3. 2011).

66. Zpráva o přípravě ZTV

Profesor Hálek seznámil Radu s přípravou věcného záměru Zákona o terciárním vzdělávání. Mezi hlavní body věcného záměru patří:

- Hodnocení VŠ podle ukazatelů výkonu
- Usnadnění organizačních změn vysokých škol (zejména fúzí) a postupu při zrušení veřejné vysoké školy v návaznosti na systém zajišťování kvality (změny budou jednodušší)
- Právní regulace poboček vysokých škol (uskutečňování vzdělávací činnosti mimo sídlo vysoké školy).
- Vyvážení působnosti hlavních orgánů veřejných vysokých škol.
- Struktura vysokoškolského vzdělávání, Důsledné pojetí bakalářského studijního programu jako prvního (základního) cyklu vysokoškolského vzdělávání
- Zavedení studijních programů krátkého cyklu (diplomových studijních programů) v rozsahu 120 kreditů (2 let standardní doby studia) jako možnosti specializovaných profesně zaměřených studií s předpokladem odklonu části studujících v bakalářských studijních programech do této kratší formy vzdělávání.
- VOŠ již nebudou součástí vysokoškolského vzdělávání. Některé z nich budou částečně transformovány do VŠ (do bakalářských programů) a většina zůstanou tak, jak jsou, ale již nebudou mít statut VŠ. Budou registrovány na MŠMT, ale řídit se budou vnitřními předpisy.

- Povinné orgány VŠ budou pouze: rektor, akademický senát a správní rada. Volba rektora bude probíhat podle Rakouského modelu. Akademický senát navrhne 3 kandidáty a správní rada vybere. Rektor, uzavře smlouvu o výkonu funkce se správní radou. Akademický senát bude mít 15-51 členů, z toho 1/3 studentů, ze zbývajících dvou třetin bude nadpoloviční část složena z docentů a profesorů. Vědecká rada nebude patřit mezi povinné orgány, nicméně škola si ji však bude moci zřídit. Současné pravomoci vědecké rady se přenesou do akademického senátu.
- Pracovní smlouvy na funkční místa akademických pracovníků – včetně funkčních míst docenta a profesora - se budou uzavírat zpravidla na dobu 5ti let, v případě ostatních úvazků bude postupováno podle zákoníku práce.
- Akreditace vysokých škol se bude provádět při vstupu a provádět ji bude Agentura pro kvalitu vysokých škol. Vnitřní evaluace prováděná každou VŠ bude povinnou součástí akreditace a Agentura bude pouze sledovat její kvalitu. Předseda této agentury bude jmenován vládou a bude zároveň i předsedou akreditační komise. Akreditační komise bude mít 6 členů, plus předseda a ředitel Agentury.
- VVŠ budou uzavírat na dobu 3-5 let rámcovou smlouvu s ministerstvem, kde budou uvedeny cíle, vzdělávací činnosti, tvůrčí činnosti, předpokládaná výše příspěvku, atd.

Prof. Hálek se domníval, že přechodné období u zákona o terciárním vzdělávání by mělo být 5 let, jelikož se často jedná o zásadní změny. Změny mohou probíhat buď po fakultách, nebo komplexně po vysoké škole jako celku.

Prof. Hálek dále informoval Radu, že se podařilo získat jednoznačný souhlas pana ministra ke školnému, které bude zavedeno až po zavedení zákona o finanční podpoře studentů. Zápisné bude možná uplatněno v prvním ročníku.

V závěru Prof. Hálek podotkl, že věcný záměr bude Radě zaslán oficiálně k připomínkování 17.2., a zároveň požádal Radu o její vyjádření.

Předseda poděkoval Prof. Hálkovi za jeho zprávu a zdůraznil, že jak on tak Rada jsou potěšeni přednesenou zprávou. On sám v tom vidí rukopis Rady a je rád, že práce Rady nebyla zbytečná. Prof. Fiala souhlasil s předsedou, líbil se mu převážně posun v akreditaci, což je výborný základ pro další debaty. Předseda gratuloval prof. Hálkovi k jeho podílu na tvorbě zmíněného materiálu.

67. Zásady a pravidla financování VVŠ

Rada přijala Zásady a pravidla financování VVŠ, ke kterým se Rada nemohla vyjádřit. V krátké diskuzi Prof. Hálek zdůraznil jasný tlak na snížení počtu studentů a na současné snížení počtu bakalářských oborů. Domnívá se, že redukce financování studentů kombinovaného studia na 67% je příliš drastická protože podle jeho názoru by školy pak musely tyto programy rušit, jelikož se jim to nevyplatí. Navrhoval by 80%.

Prof. Fiala s tímto názorem souhlasil. Podle jeho názoru je toto nastavení nešťastné a považoval to za závažné pochybení. Podle jeho informací připomínek k tomuto materiálu bylo hodně a dost zásadních.

68. Datum příští schůze

Další zasedání Rady se bude konat v úterý 1.3.2011 od 13:30 hodin, místo bude upřesněno.